

tæt på kræft

RØG I DAGPLEJEN GÅR UD OVER BØRNS HELBRED side 4-7

FORSKNING GIVER UDSIGT TIL MERE LIV side 8-13

SANDT OG FALSK OM KOST OG KRÆFT side 18-19

Blæser på børns helbred	4
Lugtede af røg efter en time hos dagplejemor	5
Reddet på målstregen	8
Dansk forskning baner vejen for ny kræftmedicin	11
Udsigt til mere liv	12
Gaven fra Poul	14
Kort nyt	17
Sandt og falsk om kost og kræft	18
God appetit	20
Flere mænd får prostatakraft	23
Jokede alt for længe med tissetrang	24
Den dag jeg fik kræft	26
En lille perle	28
Liv nummer to	32

Rettelse

I sidste nummer af tætpåkræft bragte vi billeder af healeren Lars Muhl, der behandler en patient. Under billedet på s. 3 stod rubrikken: "Healing helbreder ikke, men det hjælper". At healing ikke helbreder henviser til en artikel om forsøg med healing af kræftceller i petriskåle. Lars Muhl har efterfølgende ønsket at understrege, at han intet har med dette forsøg at gøre.

Blæser på børns helbred

Børn i daginstitutioner er sikret mod passiv rygning. Så heldige er børn i dagpleje ikke. Her passes ca. hvert fjerde barn i et hjem, hvor der ryges dagligt, fordi politikere mener, at det er vigtigere at sikre dagplejefamiliens ret til at ryge. Forkasteligt, mener en børnelæge og en overlæge i Kræftens Bekæmpelse.

Læs mere på side 4-7

Leder

FORSKNING REDDER LIV

Selv om vi er blevet bedre til at behandle kræft, rammer sygdommen stadig flere. Derfor er det vigtigere end nogensinde, at der fortsat bliver forsket i bedre behandling, forebyggelse, og hvordan man får et godt liv på trods af sygdommen.

Kræftens Bekæmpelse støtter den allerbedste forskning i landet, og bag hver eneste ny opdagelse ligger der potentielt en ny kræftmedicin. Derfor er forskning det felt, vi bruger flest penge på. Sidste år blev det til 210 millioner kr., og det gør Kræftens Bekæmpelse til den største bidrager til dansk kræftforskning.

Resultatet er da også, at Kræftens Bekæmpelse har et forskningsmiljø på et højt internationalt niveau. Noget er grundforskning, mens resten er forskning, som her og nu kan bruges til

Sandt og falsk om kost og kræft

Hver dag byder på nye budskaber om, hvad der er godt eller skidt at spise, hvis man vil undgå kræft. Men hvad er sandt, og hvad er falsk. Kan alkohol give kræft? Er gulerødder farlige for rygere? Og kan fibre forebygge kræft?

tætpåkræft giver dig
svarene på side 18-19

Reddet på målstregen

Peter Colding var sikker på, at han snart skulle dø, da lægerne fandt en kæmpe kræftsvulst i hans mave. Men hver aften spiser han en lille pille, og det redder hans liv. Ikke mirakuløst, men som et resultat af forskning.

Vi sætter fokus på forskning og nogle af
de seneste gennembrud på side 8-13

gavn for patienterne. Og vi er allerede nået langt. Så langt at førende kræftlæger spår, at vi om ikke ret mange år vil begynde at betragte kræft som en kronisk sygdom. Kan man ikke helbrede sygdommen, vil man kunne leve videre med den.

Derfor er det også vigtigt, at vi til stadighed holder regeringen fast på løftet om, at dansk kræftforskning skal op på det højeste internationale niveau.

I bladet kan du læse mere om den forskning, der allerede nu og i fremtiden kan gøre det lettere at behandle kræft. Blandt andet kan du møde Peter Colding, som troede, at han skulle dø af kræftsygdommen GIST, men blev reddet af en af de nyeste opdagelser. En lille pille, han sluger hver dag, holder ham sygdomsfri.

Kræftens Bekæmpelse kæmper hver dag for, at flere ligesom Peter Colding skal overvinde kræft. En kamp, vi ikke kan vinde uden befolkningens støtte. Derfor laver vi landsindsamling, og

derfor tæller hvert et bidrag til Kræftens Bekæmpelse. Det er den største garanti for, at dansk kræftforskning kan være med til at gøre en forskel.

På forhånd tak for din støtte søndag den 2. april.

Anne Thomassen
Formand
Kræftens Bekæmpelse

BLÆSER PÅ BØRNS HELBRED

Børn, der er udsat for passiv røg, er mere syge end andre børn. Alligevel bliver små børn hver dag passet i dagplejehjem, hvor der ryges

Af Mai Brandi Ludvigsen
Modelfoto: Tomas Bertelsen

...BØRNS HELBRED MÅ VIGE FOR RETTEN TIL AT RYGE

■ Passiv rygning øger børns risiko for at udvikle astma, mellemørebetændelse og lungebetændelse. Samtidig tyder undersøgelser på, at røgen påvirker deres indlæringssevne og risikoen for senere i livet at udvikle kræft. I landets mange dagplejehjem vejer retten til at ryge imidlertid tungere end børns helbred. Det betyder, at mange små børn hver dag opholder sig i hjem, hvor der bliver røget.

Inge Haunstrup Clemmensen, overlæge i Kræftens Bekæmpelse, forstår ikke, at man vil være bekendt at lade en stor gruppe børn vokse op med øget risiko for sygdomme.

-Der er ting, der bare skal være i orden, når man passer børn. Man ville jo aldrig tillade åbne vinduer på fjerde sal, eller en stor bidsk hund, som tidligere har bidt børn. Man ved jo, at passiv rygning er farlig, og børnene kan ikke selv sige nej, siger Inge Haunstrup Clemmensen.

Hun får jævnligt henvendelser fra forældre, som ikke ved, hvordan de skal forholde sig til den rygende dagplejemor, eller mod deres vilje har fået tildelt et dagplejehjem med røg.

Udluftning dur ikke

Der ryges dagligt i hver fjerde dagplejehjem, viser en spørgeskemaundersøgelse fra blandt andre Forbundet af Offent-

ligt Ansatte (FOA). I 32 pct. af hjemmene bliver der røget ved festlige lejligheder, mens 40 pct. er helt røgfri. FOA er dagplejernes faglige organisation, og her er holdningen, at det er vigtigt at respektere, at det er private hjem, børnene passes i. Derfor skal dagplejeren og hendes familie have lov til at ryge, så længe det ikke er i de rum, børnene opholder sig i. Det er bare ikke godt nok, mener Inge Haunstrup Clemmensen:

-Det hjælper ikke at ryge under emhætten eller om aftenen, når børnene er hentet. Alle de skadelige partikler ligger og venter på børnene, når de kommer næste dag. Også selv om der luftes ud.

Mangler lovgivning

Ifølge Inge Haunstrup Clemmensen er det eneste rigtige, at der slet ikke bliver røget, der hvor børn bliver passet. I dag er der ingen lovkrav om, at der ikke må ryges i dagplejehjem, men de fleste kommuner har en rygepolitik, der betyder, at der ikke må ryges i lokaler, hvor børnene opholder sig – i hvert fald mens børnene er der. Det er helt utilstrækkeligt, mener Arne Høst, overlæge på børneafdelingen på Odense Universitetshospital. Han forstår ikke, at politikerne ikke sikrer ren luft til alle børn i offentlige pasningstilbud.

-Som borger bør man kunne stole på,

at politikerne lovgiver til befolkningens bedste, men her er det de forkerte hensyn, man tager, siger han.

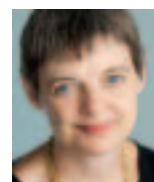
Arne Høst får dagligt bekræftet, at børn, der udsættes for røg, langt oftere bliver syge og indlagt end andre børn.

-Det er ikke for at hænge rygerne ud, men det må være ethvert barns ret at kunne få frisk luft. Især små børn. Vi har oplevet, at børn, som var i en dagpleje, hvor der blev røget, blev indlagt. Og da de fik en ny dagpleje, blev barnet raskt igen.

Der er i dag ingen lovkrav om, at der ikke må ryges i dagplejehjem.

"Der er ting, der bare skal være i orden, når man passer børn. Man ville jo aldrig tillade åbne vinduer på fjerde sal, eller en stor bidsk hund, som tidligere har bidt børn. Man ved jo, at passiv rygning er farlig, og børnene kan ikke selv sige nej."

Inge Haunstrup Clemmensen
Kræftens Bekæmpelse

Kræftens Bekæmpelse mener

■ Små børn kan ikke tåle røg. Det øger deres risiko for at blive syge, og derfor skal alle børn beskyttes mod passiv rygning, der hvor de passes. Det bliver de ikke i dag. Hver dag bliver små børn passet i et dagplejehjem, hvor der ryges, fordi loven kun beskytter børn, der passes i daginstitutioner.

Det er ikke rimeligt, at der tages mere hensyn til de voksnes ret til at ryge end til børnenes ret til ren luft. Politikerne må tage ansvar og sikre, at alle børn kan få lov til at blive passet i et røgfrit miljø.

Anne Thomassen, formand for Kræftens Bekæmpelse

Kun fordi Eva Engelbrecht klagede til kommunen, fik Emma et røgfrit dagplejehjem.

LUGTEDE AF RØG EFTER EN TIME HOS DAGPLEJEMOR

Emma fik en ny dagplejemor efter først at have fået tildelt et rygerhjem. Så heldige er ikke alle børn, og det er skræmmende, mener hendes mor

Af Mai Brandi Ludvigsen

Foto Lars Holm

■ Da Emma og hendes mor Eva Engelbreth havde været på besøg hos Emmas kommende dagplejemor, lugtede de af røg, da de kom hjem.

-Jeg fik det ret dårligt, da vi var der. Oplevelsen af at komme ind i et indelukket hjem med røglugt var helt forfærdelig. Vi ryger ikke selv og havde ønsket et røgfrit hjem, men da vi kom hjem efter en time og et kvarter, kunne min mand lugte røg på vores datter, fortæller Eva Engelbreth.

Godt nok er det kun dagplejemorens

mand, der ryger, men røgen hang i rummene, så Eva Engelbreth ringede til kommunen. Her bad hun dem om at finde et ikke-ryger dagplejehjem, men fik at vide, at det var tvivlsomt, om det kunne lade sig gøre.

Opret flere vuggestuer

I Ikast kommune er det kun 71 ud af 130 dagplejemødre, der ikke ryger. Dertil kommer de hjem, hvor andre i familien ryger. Men Emma var alligevel heldig at kunne bytte med et andet barn.

-Jeg har det da lidt dårligt med, at der bare er et andet barn, som nu bliver udsat for den røg. Hvis undskyldningen er, at man ikke har nok dagplejemødre, så må man oprette nogle flere vuggestuer. Det kan ikke undskyldes, at små børn hver dag udsættes for passiv rygning, der hvor de passes, siger Eva Engelbreth.

Men det sker for rigtig mange børn i kommunen. I Eva Engelbreths mødregruppe er to børn startet i dagpleje.

Begge hos en dagplejemor, der ryger. Det er forældrene ikke glade for, men de tør ikke at sige nej, fordi de ikke ved, hvad de bliver tilbudt hos den næste dagplejemor.

-Det kan ikke være rigtigt at børnene skal sendes hen i røg i otte timer om dagen, efter man selv har gået og holdt dem ude af den, siger Eva Engelbreth.

Det kan ikke være rigtigt, at børnene skal sendes hen i røg i otte timer om dagen, efter man selv har gået og holdt dem ude af den, mener Eva Engelbreth.

REDDET PÅ MÅLSTREGEN

Blot to måneder efter en triumf på Gudenåen ser Peter Colding bogstaveligt talt døden i øjnene. Men det, der i form minder mest om en hovedpinepille, redder hans liv. Ikke mirakuløst, men som et resultat af forskning, som har gjort kræft mindre gådefuld

Af Lasse Foghsgaard
Foto Tomas Bertelsen

■ Peter Colding (42) sidder i sit køkken i Vallensbæk med en kop te foran sig. Hans venstre hånd leger med en pakke med piller. Han har et saligt smil på læben efter at have fortalt, hvordan han en novemberdag for mere end to år siden lagde alle sine konkurrenter bag sig og vandt Tour de Gudenåen i rækken "young old-boys". Danmarks hårdeste løb for kajakker.

Men smilet blegner, da han begynder at fortælle om tiden umiddelbart efter sin store kajak-triumf, hvor han pludselig bliver overmandet af en voldsom træthed.

Fra skadestue til skadestue

I første omgang tror Peter Colding, at det er influenza, men han bliver for alvor bekymret, da han begynder at få smerter i lænden og i testiklerne. Hans praktiserende læge begynder så småt at sætte undersøgelser i gang, men under den lange ventetid bliver han mere og mere træt og bleg. Det bliver til sidst for meget for hans kone Gudrun, som er sygeplejerske og tidligere kræftpatient, så de beslutter i en sen natte-time at sparke døren op til skadestuen på Glostrup Sygehus.

Her bliver Peter Colding sendt op til lægerne på mave-tarm afdelingen, hvor en læge hurtigt kan konstatere, at der er noget galt. En undersøgelse med ultralyd fortæller, at hun i den grad har ret. Den afslører et fremmedlegeme i Peters mave på størrelse med en mælkekarton, og Peter Colding bliver henvist til Herlev Sygehus, hvor specialister kan stille den endelige diagnose. Han skal blot vente på at blive indkaldt.

Endnu en gang må Peter Colding vente, og endnu en gang må de troppe op før tid på grund af hans miserable tilstand. Denne gang på Herlev Sygehus, hvor en vævsprøve fra fremmedlegemet afslører, at han er ramt af den sjældne kræftsygdom GIST.

Jeg har altid holdt af hverdagen, og nu nyder jeg den endnu mere, siger Peter Colding.

Sådan blev Peter Coldings medicin til

Årstal Opdagelse

- 1960** Forskning afslører en genfejl hos patienter med en særlig form for leukæmi (kronisk myeloid leukæmi). Genfejlen udløser et konstant vækstsignal i kræftcellerne, som får dem til at dele sig ukontrolleret.
- 1993** Forskere udvikler et stof i laboratoriet, som kan blokere vækstsignalet. Det får kræftcellerne til at stoppe den voldsomme vækst, og mange af dem dør. Stoffet bliver døbt imatinib (Glivec®)

- 1998** En undersøgelse viser, at medicinen også kan gøre det af med kræftceller hos patienter med den sjældne kræftsygdom GIST.
- 2000** Ca. 1.000 GIST-patienter modtager imatinib som forsøgsbehandling.
- 2002** Behandlingen godkendes til rutinebehandling af GIST-patienter i Danmark.
- 2004** Peter Colding bliver ramt af GIST og bliver behandlet med imatinib (Glivec®)
- 2005** Peter Colding bliver erklæret fri for sygdom.

Parat til at dø

Kræftsvulsten har vokset sig så stor, at den er umulig at fjerne, fordi den klæber sig op af Peters organer og ikke mindst en stor og livsvigtig blodåre. Traditionel behandling som kemoterapi eller strålebehandling virker ikke på sygdommen, og den er nu så fremskreden, at kræftsvulsten bløder i sit indre. Langsomt er den ved at dræne Peter Colding for blod.

-Jeg var indstillet på at dø, og det var jeg i de bedste øjeblikke helt afklaret med. For jeg følte, at jeg hele vejen igennem havde haft et fedt liv. En dejlig datter og kone. Sjove skiferier og interrail med gutterne. Kajakken. Og så har jeg altid holdt af hverdagen, hvor arbejdet har fyldt meget. Så jeg var parat, siger Peter Colding.

Men da det ser allermest sort ud, kommer den forløsende melding. Der er nemlig kommet en ny medicin, der måske kan tage kampen op mod hans sygdom.

Nærmest et mirakel

Medicinen findes i tabletform og ligner mest af alt de piller, som man bruger til at fjerne hovedpine. Men den gør noget andet. Peter Colding tager en pille om dagen, og hurtigt mærker han, at han får det betydeligt bedre. Efter ca. 21 piller genoptager han sit arbejde på halv kraft.

Efter seks måneders medicinering viser et billede af Peter Coldings mave, at svulsten er svundet så meget ind, at lægerne godt tør vove en operation. Den 22. november 2004 vågner han op til en glad melding. Operationen lykkedes efter 12 timers hårdt arbejde. Og det bliver bedre. Tre måneder senere skal han til kontrol. Et billede af hans mave viser ingen tegn på sygdom, og lægerne kalder ham for sygdomsfri.

Tilbage i køkkenet lyser Peter Colding atter op i et kæmpe smil og kigger hen på sin datter Britt, som også har sat sig ved køkkenbordet. De får begge tårer i øjnene. Han griber fat i pillerne

>

-Jeg er gået ned i tid på mit arbejde og har fået en ugentlig fridag. Det er til dels på grund af træthed men ikke mindst, fordi jeg gerne vil have mere tid til dem jeg elsker, siger Peter Colding.

> og giver dem et kys.

-De er blevet mine tro følgesvende. Lige nu lever jeg tre måneder af gangen, som er den tid, der går mellem hver kontrol. Og så håber jeg, at jeg ligesom min kone kan lægge angsten for kontrollen bag mig om nogle år, siger Peter Colding.

I september måned stillede Peter Colding atter op til Tour de Gudenåen og blev nr. seks. Det var seks pladser ringere end for to år siden. -Men verden skal vide, at det var den største sejr for mig, siger han.

DET ER SVÆRT AT FÅ ARMENE NED

■ Sådan lyder det fra overlæge Anders Krarup-Hansen, som har stået for behandlingen af Peter Colding på Herlev Sygehus.

-For bare fire år siden ville vi ikke kunne stille noget op med en patient som Peter. Det ville være alt for risikabelt at operere ham på grund af svulstens størrelse og placering, og det ville være nytteløst at bekæmpe sygdommen med traditionel behandling. Så hans chancer for at overleve i blot få måneder ville være små, siger Anders Krarup-Hansen.

Peter Coldings forløb er et mønstereksempel på, hvorfor forskning nytter, siger overlæge Anders Krarup-Hansen

Derfor er det et lykketræf, at et forskningsgennembrud fra et japansk laboratorium allerede i dag er blevet til medicin og har reddet Peter Coldings liv. Anders Krarup-Hansen sammenligner gennem-

bruddet med det, man fik i 1980, hvor en kombinationsbehandling af tre forskellige stoffer pludselig kurerede stribevis af patienter for den ellers dødelige testikelkræft.

-Den eneste forskel er, at vi ikke ved, hvordan fremtiden tegner sig for de GIST-patienter, der i dag er sygdomsfri. Vender sygdommen tilbage, eller er de fuldstændig kurerede? Det kan kun tiden vise, siger Anders Krarup-Hansen.

Oplevelsen med Peter Colding og andre GIST-patienter får Anders Krarup-Hansen til at se meget optimistisk på fremtiden.

-Der er allerede udviklet en ny medicin, der kan tage over, hvis imatinib begynder at svigte hos GIST-patienter. Derfor tror jeg, at det også vil lykkes at omsætte andre forskningsgennembrud til ny, effektiv medicin, der kan bruges i kampen mod andre og mere hyppige kræftsygdomme, siger Anders Krarup-Hansen.

Om GIST

GIST er en sjælden form for kræft, som hovedsagelig udvikles i mavearmsystemet. Der er omkring 60 danskere, som får sygdommen om året. Den primære behandling er

operation, hvor man fjerner hele svulsten, hvis det er muligt. Sygdommen er modstandsdygtig over for kemoterapi og strålebehandling.

GIST er kendetegnet ved at

have en gendefekt, der får kræftcellerne til at dele sig ukontrolleret. Den nye medicin imatinib (Glivec®) virker ved at blokere vækstsignalet inde i kræftcellerne, og man

håber, at den kan få flere til at overleve sygdommen. Imatinib har også vist sig effektiv i behandlingen af en anden kræftsygdom, kronisk myeloid leukæmi.

DANSK FORSKNING BANER VEJEN FOR NY KRÆFTMEDICIN

■ Hvert år bruger Kræftens Bekæmpelse 210 millioner kroner på dansk kræftforskning. Pengene går både til at drive Kræftens Bekæmpelses egen forskning og den forskning, som tegner lovende på andre forskningsinstitutioner i landet. Her er fire smagsprøver på nogle af de investeringer, som Kræftens Bekæmpelse forventer sig meget af.

Århus forskere laver levende kræftmedicin

I Århus vil forskere udstyre immunforsvarets dræberceller med fangarme, der kan genkende og dræbe kræftceller. Forskernes drøm er, at det allerede om tre år kan testes, om den levende kræftmedicin virker i patienter. Menneskers immunforsvar spiller en vigtig rolle i bekæmpelsen af kræft, men desværre hænder det, at immunforsvaret taber kampen mod kræften, og sygdommen vinder frem. Men nu håber forskere fra Aarhus Universitet med molekylærbiolog Jacob Giehm Mikelsen i spidsen, at de kan udstyre dræber T-celler - som de dyrker i laboratoriet - med nye fangarme (T-celle receptorer), der både kan genkende og dræbe kræftceller. Hvis det lykkes, vil vejen være banet for at indlede forsøg på patienter med fremskreden kræftsygdom. Kræftens Bekæmpelse støtter projektet med 900.000 kroner.

Vaccine mod livmoderhalskræft

Verdens første vaccine mod livmoderhalskræft er en realitet. Et stort internationalt studie viser, at den nye vaccine 100 pct. forebygger de svære celleforandringer, som er forårsaget af HPV-virus type 16 og 18. Det er de to typer, der er ansvarlig for hovedparten af alle livmoderhalskræfttilfælde.

-Det er et banebrydende forskningsresultat, og jeg håber, at alle unge piger på verdensplan inden for få år bliver vaccineret, inden de bliver seksuelt aktive. Man kunne forestille sig, at vaccinen bliver en del børnevaccineprogrammet, siger professor Susanne Krüger Kjær, Kræftens Bekæmpelse/Rigshospitalet, som har taget aktiv del i forskningen.

Ukrudtsplanten Thapsia Garganica, der på arabisk kaldes for "giftig gulerod" er måske kilden til ny kræftmedicin (billedet er fra Lægemedelforskning 2002)

Giftig gulerod måske ny kræftmedicin

Forskere fra Danmarks Farmaceutiske universitet har isoleret et stof fra en plante i gulerodsfamilien, der kan få ellers sejlvivede prostatakræftceller til at begå selvmord. Problemet er, at stoffet også gør det af med normale celler, hvilket ville få fatale konsekvenser, hvis det blev brugt til behandling af patienter. Derfor er farmaceut Søren Brøgger Christensen fra Danmarks Farmaceutiske Universitet og molekylærbiolog Poul Nissen fra Århus Universitet nu gået sammen - med 1,8 millioner kroner i ryggen fra Kræftens Bekæmpelse - om at lave en ny udgave af det dødelige stof, der skal sørge for at

det kun kan trænge ind i kræftceller og ikke de normale celler.

Nervemedicin dræber sejlvivede kræftceller

En medicin, der oprindeligt var designet med håb om at dæmpe angst hos mennesker, har en anden og helt uventet evne: Den kan dræbe selv sejlvivede kræftceller. Det viser et utraditionelt samarbejde mellem Lundbeck og Kræftens Bekæmpelse. Laboratoriarbejde viser, at medicinen kan gøre det af med kræftceller på en helt ny og alternativ måde. Det betyder, at den også kan ramme kræftceller, hvor den traditionelle kræftbehandling må give op. Hvis medicinen fortsætter med at vise lovende resultater i mus, kan der indledes patientforsøg, og medicinen kan på lang sigt blive et vigtigt supplement til den nuværende behandling.

Hjælp – flere skal overvinde kræft

Over halvdelen af de penge, Kræftens Bekæmpelse modtager, bliver brugt til forskning.

Hvis du vil være med til at støtte forskningen, så meld dig som indsamler på **7021 2006** eller på www.cancer.dk. Landsindsamlingen finder sted **søndag den 2. april 2006**.

UDSIGT TIL MERE LIV

Om fem til 10 år vil kræftpatienter leve længere, og flere bliver sygdomsfri. Sådan lyder profetien fra professor Mikael Rørth fra Rigshospitalet, som nu tydeligt kan se resultatet af 30 års forskningsindsats

Af Lasse Foghsgaard

Foto Tomas Bertelsen

■ -Det er den mest spændende periode, jeg har været med i, og jeg ville ønske, at jeg var 20 år yngre, så jeg kunne være med i endnu flere år.

Det siger overlæge Mikael Rørth fra Rigshospitalet, som har behandlet kræftpatienter i mere end 25 år. Optimismen skyldes ikke mindst, at Mikael Rørth kan se, at vi er trådt ind i en ny epoke, hvor medicin, der er designet ud fra ny viden om kræftsygdomme, for alvor begynder at vise deres værd. Fremskridt, der allerede nu kommer danske kræftpatienter til gode.

-Jeg er overbevist om, at folk indenfor de næste fem til 10 år vil leve længere med deres kræftsygdom, og flere vil blive sygdomsfri. Jeg vælger at kalde det sygdomsfri, for kræften kan vende tilbage, og så er ordet helbredelse så stærkt et ord at bruge. Men hvis sygdommen vender tilbage, vil der være nye behandlingsmuligheder, som atter kan sende sygdommen retur, siger Mikael Rørth.

Det nytter at presse på

Som det seneste aktuelle eksempel nævner Mikael Rørth kræftmedicinen Herceptin, der efter stærkt pres fra patienter, læger og Kræftens Bekæmpelse, netop er blevet godkendt af Sundhedsstyrelsen på trods af, at hverken den europæiske eller den danske lægemiddelsstyrelse har godkendt behandlingen endeligt. Presset kom, fordi to store internationale undersøgelser, hvor danske brystkræftpatienter og læger også deltog, viste, at Herceptin kunne reducere risikoen for tilbagefald af sygdommen med hele 50 pct.

-Det ville være fjollet blot at sætte sig hen og sige: "Det var en meget interessant iagttagelse, nu venter vi med at se, hvornår vi må indføre det". Nej, belært af erfaringer, så skal der presses på, før der sker noget, siger Mikael Rørth.

Forskning redder liv

Herceptin er ifølge Mikael Rørth et eksempel på, hvordan man udnytter den viden, som kræftforskningen har givet os de seneste 30 år. Man har nemlig først - i laboratoriets verden - observeret, at der på kræftcellers overflade hos ca. en ud af fem brystkræftpatienter, findes en overrepræsentation af receptorer, som er med til at drive kræftcellernes voldsomme vækst.

Med den viden er det lykkedes forskere at udvikle en medicin, der præcist går ind og binder sig til de vækstfremmende receptorer. Det får kræftcellerne til at stoppe deres vækst, og det fremprovokerer ofte, at cellerne ligefrem begår selvmord. Forsøg i mus og patienter har så vist, at det ikke kun er et fænomen, der sker i laboratoriet, men at medicinen også kan sende sygdommen på retur i den virkelige verden.

-Det er et mønstereksempel på, hvordan et forskningsgennembrud kan komme patienter til gode. Og det er også et eksempel på, hvordan nutidens og fremtidens kræftbehandling mere og mere kommer til at se ud. At man skræddersyr behandlingen til den enkelte patient. Som i tilfældet med Herceptin, hvor man nøje udvælger, hvilke kvinder, der vil kunne få gavn af behandlingen, og hvem der skal tilbydes en anden behandling, siger Mikael Rørth.

Det største gennembrud i nyere tid

Mikael Rørth kan ikke nære sig fra at fortælle om det, der i hans øjne er et af de største gennembrud for kræftforskningen i nyere tid. Det er nemlig lykkedes at designe en medicin, der nærmest mirakuløst kurerer strubevis af patienter, som lider af en af de to forholdsvis sjældne kræftsygdomme - kronisk myeloid leukæmi og GIST, som er en kræftform i mavetarmkanalen. Medicinen hedder imatinib (Glivec®), og den virker ved at blokere et vækstsignal i kræftcellerne, der netop er karakteristisk for de to sygdomme.

-Det er utroligt, og der er allerede fundet andre stoffer, som kan tage kampen op med mod de to sygdomme, hvis den ny medicin viser sig at svigte, siger Mikael Rørth.

Dansk forskning i verdensklasse

Forskning er ifølge Mikael Rørth en nødvendig forudsætning, hvis man skal bekæmpe sygdommen på en ordentlig og effektiv måde. Og her er Danmark rigtig godt med. Han henviser til en aktuel undersøgelse, der viser, at Danmark ligger nr. to i verden, når man vurderer forskningens kvalitet på et internationalt plan. Og det på trods af, at Danmark bruger væsentlig færre penge på forskningen end de andre lande som for eksempel Sverige, som topper listen.

-Så man får virkelig noget for pengene, når man investerer i dansk kræftforskning. Og husk bag hver eneste ny opdagelse ligger der potentielt en ny kræftmedicin, siger Mikael Rørth.

Takket være forskningen vil kræft så småt flytte sig fra at være livstruende til at blive en kronisk sygdom, som kan behandles og holdes i skak, spår professor Mikael Rørth, der her nyder udsigten fra Rigshospitalets tag.

Nyt skyts mod kræft

Kræftform	Medicin	Virkning
Brystkræft	Trastuzumab (Herceptin®) Aromatasehæmmere (Femara®, Aromasin®, Arimidex®)	Forebygger tilbagefald af aggressiv brystkræft med ca. 50 pct. Er lidt bedre til at forebygge tilbagefald af østrogen-positiv brystkræft end tamoxifen
Prostatakræft	Kemoterapi (Paclitaxel®, Taxol®, Taxotere®)	Øger overlevelsen hos patienter, hvor hormonbehandling ikke længere virker
Tarmkræft	Angiogenesehæmmere (Avastin®) Antistof mod kræft (Erbixux®)	Øger gennemnitsoverlevelsen med ca. seks måneder ved fremskreden tyktarmskræft Får kræftsvulster til at svinde ind sammen med kemoterapi ved tilbagefald af tyktarmskræft
Lungekræft	Tyrosinkinasehæmmere (Tarceva®, Iressa®)	Øger overlevelsen med ca. 40 pct. hos patienter, som ikke kan opereres for sygdommen
GIST (sarkom)	Imatinib (Glivec®)	Øger overlevelsen betragteligt og kan måske kurere
Kronisk myeloid leukæmi	Imatinib (Glivec®)	Øger overlevelsen betragteligt og kan måske kurere
Lymfomer	Rituximab (Antistof koblet med strålekilde, MabThera®)	Øger overlevelsen
Knoglekræft	Velcade	Får kræftsvulster til at svinde ind

GAVEN FRA POUL

Kræftens Bekæmpelse arvede i efteråret 2005 en gård lidt uden for Helsingø i Nordsjælland. Den tilhørte Poul Rasmussen, som havde dyrket jorden og haft køer på gården i 50 år

Af Julie Herdal

Foto Tomas Bertelsen

■ Poul Rasmussen blev født i 1920 og døde i 2005. Hans kone døde af kræft for ca. 20 år siden, og han efterlod sig ingen nær familie. De sidste år af hans liv var det ofte nabo Niels Nielsen og

revisor Torben Langebæk, som kom på besøg på gården.

De kendte begge to Poul Rasmussen som et venligt og rart menneske, der helst ville bo på sin gård og have nogle dyr omkring sig. Han skulle i hvert fald ikke på plejehjem, selvom det en gang imellem kneb med at hente maden, som kommunen bragte ud til ham.

-Nogle gange kunne de finde på at sætte maden lige inden for hoveddøren, og der kunne jeg finde den, hvis jeg kom forbi, mens Poul stadig sad i sin stol inde i sin spisestue, siger Niels Nielsen.

14 malkekøer

Hver dag kom områdets vilde katte og fik mad hos Poul Rasmussen. Men tidligere stod der 14 malkekøer i den gamle stald, der >

Øverst: Poul Rasmussens nabo Niels Nielsen plejede at hjælpe med jorden og med køerne. Nederst: Et gammelt fotografi af Poul Rasmussen.

...GAVEN FRA POUL

ligesom resten af gården blev opført i 1877. Frem til et par år før sin død beholdt Poul Rasmussen nogle ungdyr til slagtning.

-Jeg tror primært, han havde dyrene for ikke at være alene. De køer havde det godt, siger Torben Langebæk.

Han var Poul Rasmussens revisor siden 1986. I begyndelsen kom Poul Rasmussen selv op til Torben Langebæk i Helsingør, men de sidste 10 år kørte revisoren til Helsingør, når de skulle se på regnskabet.

-Vi sad i spisestuen og drak kaffe. Jeg har kun set dagligstuen en gang, siger Torben Langebæk.

Et jordmæssigt forhold

Niels Nielsen hjalp Poul Rasmussen med jorden og til sidst også med køerne. Når han kom forbi, sad han og Poul Rasmussen tit ude i vaskerummet. Det lå i den venstre længe af gården ved siden af et lille pulterum og halmloftet, hvor kattene holdt hof. I den højre længe var en gammeldags stald med to rækker båse adskilt af træbjælker og omgivet af et ujævnt cementgulv.

-Vi kendte hinanden jordmæssigt. Jeg havde redskaberne, derfor hjalp jeg med jorden, siger Niels Nielsen.

Poul Rasmussens gamle, røde traktor kørte sidste gang i efteråret 2004, da han og Niels Nielsen ordnede jorden. Niels Nielsen kendte ikke Poul Rasmussens kone, men han kan huske, at Poul begyndte at sætte badeværelset i stand, da hun blev syg.

Fint tøj

-Når Poul skulle ud, tog han sit fine tøj på. Han gik ikke bare og lallede rundt, siger Niels Nielsen.

Sådan kendte Torben Langebæk også Poul Rasmussen.

-Når Poul kørte til byen i sin røde Peugeot 406, havde han jakkesæt, hvid skjorte, slips og kasket på, siger Torben Langebæk.

Da Peugeoten blev solgt 15 år gammel, havde den kørt 8.000 km.

Poul Rasmussen fulgte med i verdens gang. Han læste gerne Frederiksborg Amts Avis, men syntes, at Politiken, som han fik ind ad døren sammen med, var noget bras. Når revisoren kom, skulle han altid indstille Poul Rasmussens fjernsyn.

-Poul var ikke en enspænder. Han var en sød, træt, gammel mand, siger Torben Langebæk.

Solgt til højestbydende

I oktober 2005 tog Kræftens Bekæmpelses arvesagseksperter, advokat Charlotte Hjeds op til Poul Rasmussens gård sammen med advokat Jens Hoffmeyer. Her gennemgik de boet og mødtes med en lokal ejendomsmægler, der skulle give en vurdering af gården. Allerede inden den blev annonceret, havde flere interesserede købere meldt sig. Poul Rasmussens gård blev solgt for 4.055.000 kr. Pengene fra salget og resten af boet går efter Poul Rasmussens ønske til Kræftens Bekæmpelse.

Arvesagseksperter Charlotte Hjeds og advokat Jens Hoffmeyer ved Poul Rasmussens gård.

Verdens dårligste til at behandle kræft i æggestokkene

■ Danmark har verdensrekord i dødelighed blandt patienter med kræft i æggestokkene. Kun 37 pct. af kvinderne er i live efter fem år, og det er 10 pct. lavere end i de andre nordiske lande.

Den kedelige statistik hæn-

ger især sammen med, at danske kirurger er langt bagefter deres internationale kollegaer, når det gælder om at få fjernet alt kræftvæv.

Jo flere operationer, den enkelte læge og afdeling foretager, jo bedre er resultatet.

Derfor har Sundhedsstyrelsen i en årrække anbefalet, at behandlingen af kræft i æggestokkene samles på færre hænder, men i stedet for de anbefalede fem centre, er behandlingen i dag spredt ud på omkring 30 sygehuse.

Kun Nordjyllands Amt har fulgt anbefalingerne. I 1999 besluttede de at samle behandlingen på Aalborg Sygehus, og det har givet nordjyske kvinder med kræft i æggestokkene 15 måneder mere at leve i.

Regeringen og DF nøler med rygeforbud

■ Alt taler for et forbud mod rygning på danske arbejdspladser. Det er den eneste effektive måde at beskytte ikke-rygerne mod passiv rygning på. Et flertal i befolkningen ønsker det. Og lovindgreb har været en stor succes i andre lande.

Alligevel tør regeringen og Dansk Folkeparti ikke at tage skridtet. De sundhedspolitiske ordførere kan se fornuften i at sende røgen udenfor, men de kan ikke blive enige med deres folketingsgrupper:

- Jeg kunne stemme for et forbud den dag i morgen, men jeg har en kæmpe stor opgave med at få min gruppe til at

mene det samme, sagde formanden for Sundhedsudvalget Birthe Skaarup (DF), på en konference om passiv rygning på Christiansborg i december.

En samlet opposition er parat til at anbefale et rygeforbud på alle arbejdspladser.

Venstres sundhedspolitiske ordfører Jørgen Winther var i modvind, da de 16 organisationer bag netværket "Nej til passiv rygning" havde samlet politikere og eksperter til en debat om passiv rygning i december. Ifølge Jørgen Winther vil der gå år, før Venstre er parat til at forbyde rygning på alle arbejdspladser.

Intersport støtter Kræftens Bekæmpelse

■ Et års samarbejde mellem Intersport og Kræftens Bekæmpelse har givet 1,6 mio. kr. til kræftsagen. For et år siden indgik forretningskæden Intersport, der sælger

sportstøj og sportsudstyr, et samarbejde med Kræftens Bekæmpelses kampagne For Life. For Life handler om at få danskerne til at dyrke mere motion og samtidig samle

penge ind til foreningen.

-Som ansvarlig virksomhed ser vi det som en god sag at bidrage til, at mennesker får motion. Og da det samtidig ligger i forlængelse af vores

forretning, er det jo en god kombination for Intersport, siger adm. direktør Mikael Kold.

Flere overlever lungekræft

■ Hver 10. dansker, der får konstateret lungekræft er i live fem år efter, diagnosen er stillet. Det er en stor forbedring i forhold til for blot få år siden, men overlevelsen kan blive endnu bedre. Det vurderer en af landets førende eksperter i

lungekræft, overlæge Torben Palshof fra Århus Sygehus. Han forudsiger, at vi allerede i år vil kunne forvente, at 15 ud af 100 lungekræftpatienter vil være i live efter fem år. Det kræver, at flere end i dag bliver tilbudt operation og efterføl-

gende kemoterapi med helbredende sigte. Og at alle patienter, hvor der er mistanke om lungekræft, bliver undersøgt og behandlet inden for tidsfristen.

-Det kan lade sig gøre, men der skal strammes betydeligt

op på nogle arbejdsgange de steder, hvor man i dag ikke kan klare tidsfristerne, siger Torben Palshof.

I dag er det kun ca. en tredjedel af hospitalsafdelingerne, der formår at overholde tidsfristerne.

FALSK SANDT

SANDT OG FALSK OM KOST OG

Det kan være svært at orientere sig i junglen af kostråd, når man i medierne konstant hører nye versioner af, hvad der er sundt og usundt. Hvad består en sund kost af? Og kan man forebygge kræft gennem kosten?

Af Mea Elmtoft-Riedel

Foto Tomas Bertelsen

■ Overskrifter i pressen kan forvirre billedet og gøre det svært at finde ud af, hvilket ben, man skal stå på, når man vil leve sundt. På trods af sensationelle overskrifter og mange forsøg på at vende kostpyramiden på hovedet har de grundlæggende kostråd ikke ændret sig markant de sidste mange år.

tætpåkræft ser nærmere på myterne og sammenhængen mellem kost og kræft.

SANDT

Fibre kan forebygge kræft

Fibre kan beskytte mod kræft i tyktarmen og muligvis også brystkræft. Det drejer sig om de fibre, man får gennem kosten i form af fuldkornsprodukter som rugbrød og havregryn eller grove grøntsager som kål og gulerødder. Forsøg har vist, at fiberpiller som kosttilskud ikke har nogen effekt i forhold til kræft.

Man ved ikke præcis, hvorfor fibre har den beskyttende

virkning, men det hænger nok sammen med, at der findes nogle gavnlige stoffer i de fødevarer, vi får fibre fra.

FALSK

Det er farligt for rygere at spise gulerødder

Nej, der er ikke noget farligt ved at spise gulerødder. Misforståelsen stammer fra en række undersøgelser, der peger på, at rygere, der spiser meget beta-caroten (beta-caroten får vi primært fra gulerødder), har større risiko for at få kræft, mens ikke-rygere mindsker risikoen ved at spise meget beta-caroten. Undersøgelserne handler om beta-caroten i form af kosttilskud og ikke om gulerødder. Derfor kan både rygere og ikke-rygere roligt spise gulerødder. Til gengæld bør rygere ikke spise beta-caroten som kosttilskud.

SANDT

Alkohol kan give kræft

Vi ved, at alkohol giver større risiko for at få en række kræft-

sygdomme. Særligt udsatte er de organer, der kommer i berøring med alkoholen som f.eks. svælget, spiserøret, leveren og måske også tyktarmen. Desuden giver alkohol også større risiko for at få brystkræft.

Det er svært at sætte en

KRÆFT

nedre grænse for, hvor meget man kan tåle at drikke, for risikoen for en kræftsygdom stiger for hver genstand, man drikker. F.eks. øges risikoen for brystkræft med 7-10 pct. for hver genstand, en kvinde drikker pr. dag.

Soja kan forebygge brystkræft

Sammenhængen mellem soja og brystkræft er svær at blive klog på. Der er meget, der tyder på, at soja er med til at beskytte kvinder i Asien mod brystkræft, men det lader ikke til, at det har samme effekt for kvinder i den vestlige verden.

Forskere har fundet tegn på, at soja måske kan modvirke brystkræft hos kvinder, der har spist soja hele livet, men at det ikke har nogen effekt for ældre kvinder. Hvis man allerede har fået brystkræft, kan soja måske endda være direkte skadeligt, fordi de østrogenlignende stoffer modarbejder behandlingen med antihormoner og stimulerer kræftcellerne. Det frarådes derfor at spise soja som kosttilskud, men det er sandsynligvis ikke noget problem, at sojaprodukter indgår i den almindelige kost.

Det er en myte, at det skulle være farligt for rygere at spise gulerødder.

Kaffe og te kan forebygge kræft

Både kaffe og te omtales jævnligt, og flere undersøgelser hævder, at man ved at drikke et vist antal kopper om dagen kan forebygge diverse sygdomme – deriblandt kræft. På nuværende tidspunkt ved man ikke nok om de egenskaber, te og kaffe har, til at kunne anbefale det til at forebygge kræft. Til gengæld viser de mange undersøgelser, at hverken te eller kaffe er sundhedsskadeligt, så man kan roligt drikke begge dele med god samvittighed.

Overvægtige får oftere kræft

Når det gælder sundhed, er fedme den vestlige verdens største problem, og overvægt spiller også en stor rolle i forhold til, om man får kræft. F.eks. omdanner fedtvævet mandlige kønshormoner til østrogen, og det giver kvinder en større risiko for at få brystkræft.

Med andre ord er en af de vigtigste måder at forebygge kræft simpelthen at undgå overvægt.

GROFT, GRØNT OG MAGERT – BLANDET MED SUND FORNUFT

Der er stadig mange ubesvarede spørgsmål om sammenhængen mellem kost og kræft, men man kan godt opstille nogle retningslinjer for, hvad der er god og sund kost – også når det gælder om at forebygge kræft. Det handler om sund fornuft

■ -Man kan meget nemt opsummere retningslinjerne for, hvordan det er sundt at leve. De kostråd, mange nok husker fra undervisningen i hjemmekundskab, gælder stadig: Spis groft, grønt og magert – og så med den lille tilføjelse, at man bør undgå for meget alkohol, siger forsker Anja Olsen fra Kræftens Bekæmpelse.

Anja Olsen er en af forskerne bag forskningsprojektet "Kost kræft og helbred" i Kræftens Bekæmpelse. Projektet følger et stort antal danskere og deres spisevaner og livsstil gennem mange år og prøver på den måde at vise sammenhængen mellem, hvad vi spiser, og om vi får kræft.

Husker man at bruge sin sunde fornuft til hverdag, er der også plads til det usunde ind imellem, siger forsker Anja Olsen.

Der er også plads til chokolade og bearnaisesovs

Det ville være dejligt, hvis man kunne angive sort på hvidt, hvordan man skal leve, og hvad man skal spise for at undgå at få kræft. Det kan man desværre ikke gøre så enkelt, for der er andre ting end kost og livsstil, der har indflydelse på den sag. Men ved at holde fast i de simple retningslinjer og undgå for mange kilo på sidebenene gør man en god indsats for at mindske risikoen for at få en kræftsygdom senere i livet.

-Nu skal det ikke lyde som om, at man skal overveje hver mundfuld, man spiser, af frygt for at få kræft. Hvis man husker den sunde fornuft til hverdag, er der masser af plads til både chokolade, bearnaisesovs og et glas rødvin ind imellem. Og selvom de gamle kostråd måske ikke rydder forsider, er det dem, man skal holde sig til, siger Anja Olsen.

GOD APPETIT!

At mangle appetit eller være småtspisende behøver ikke at være et problem, når der skal laves mad til hele familien. Med ganske få justeringer kan maden tilberedes, så alle kan spise med

Køkkenchef Thomas Castberg fra Meyers Madhus præsenterer to af Claus Meyers sunde og velsmagende madopskrifter. Begge retter kan hurtigt og nemt varieres, så de tilgodeser både den raskes og den småtspisendes smag - **praktiserende diætist Lene Allingstrup** viser hvordan.

Til familien med god appetit:

Vichyssoise

Kartoffelsuppe til 4 personer
 Det hvide af 3 porrer i skiver
 750 g skrællede kartofler, ikke faste små sommerkartofler
 3 kviste timian
 1/2 laurbærblad
 25 g smør
 1 dl hvidvin
 1 l vand
 salt og peber
 saften af 1/2-1 citron
 1 bundt purløg
 det grønne af 3 porrer i fine strimler

Kom det hvide af porrerne, kartofler, timian, laurbærblad og smør i en gryde. Lad det svede i 10 min., uden at det

tager farve. Kom hvidvinen i, og kog den væk. Kom vand på, til det dækker grøntsagerne, og lad det koge sagte, til det hele er meget mørt. Fisk timian og laurbærblad op.

Blend suppen, brug en stavblender eller en almindelig blender, til suppen er helt glat. Hvis suppen er for tyk, spædes den med lidt varmt vand. Smag til med salt og peber. Lige inden servering tilføjes godt med finthakket purløg og det grønne fra porrerne. Suppen kan spises både kold som varm, men tykner lidt, når den bliver kølet ned. Grøntsager pr. person 100 g

Bønnesalat med soltørrede tomater, bladselleri og estragon til 6-8 personer

Til kogning:
 200 g tørrede hvide bønner
 1 lille bundt frisk estragon
 sorte peberkorn
 timian
 laurbærblad
 4 fed hvidløg
 1 guleros i grove stykker
 1 løg i grove stykker
 1 hel chili

Bønnesalat:
 200 g finthakket bladselleri
 2 fed finthakket hvidløg
 100 g finthakkede skalotteløg eller 2 nye løg med top
 3 spsk æbleeddike
 1 spsk ekstra jomfru olivenolie
 havsalt
 peber fra kværn
 250 g cherrytomater
 grofthakkede soltørrede tomater efter smag
 1 spsk sukker

Udblød bønnerne natten over. Nip estragonbladene af

stilkene. Kom eventuelt peber, timian og laurbær i en lille gazepose. Kom bønnerne i en gryde og hæld rigeligt vand over. En sjat hvidvin kan tilsættes. Salt vandet, bring bønnerne i kog, skum grundigt. Tilsæt grøntsager, krydderier, krydderurter og estragonstikke, og lad herefter bønnerne simre, til de er møre, men stadig har bid, og ikke er udkogte. Det tager ca. 40-50 minutter. Hvis de får lidt for meget, er det ingen katastrofe. Hæld kogelagen fra bønner og gem den. Den kan være udgangspunkt for din næste suppe. Hak bladselleri, hvidløg og løg meget fint. Kom lidt mere end halvdelen af bladselleri, hvidløg og løg ned til bønnerne, sammen med lidt æbleeddike og olivenolie, mens de stadig er lune og suger mest. Suger de for meget, så hæld nogle skefulde kogelage over. Krydr med salt og peber. Sauter den anden halvdel af bladselleri-/løgblandingen i olivenolie sammen med estragonblade- >

ne. Krydr med salt og peber. Køl af. Kom cherrytomater og soltørrede tomater ned til bønnerne, smag til med salt, peber, sukker og æbleeddike. Servér bønnesalaten på et stort fad - ikke i en dyb skål. Grøntsager pr. person 125 g

ved 6 personer

Stegte laksefileter

til 4 personer
4 stykker laksefileter á 100 g
citronsaft
salt
groft peber

Krydr laksestykkerne. Grill laksestykkerne på en hed pande eller højt oppe i ovnen, til de er gyldne på begge sider. Stop grilningen, mens laksen stadig er glasagtig og ikke helt gennemstegt i midten. Server straks.

Tilbehør: Groft brød
Drikkevarer: Isvand
Næringsindhold i hele måltidet for 1 person: 2480 kJ / (590 kcal)

Til den småtspisende

Lille portion (1-1/2 dl) kartoffelsuppe.

Tilføj: 2-3 spsk piskefløde og 2 spsk ristede cashewnødder. (Her kan i stedet anvendes pinjekerner, hasselnødder, mandler, solsikkefrø eller græskarkerner. 1/2 dl frø eller kerner vejer 30 g – alle frø og kerner indeholder de sunde olier, som giver energi og vigtige umættede fedtsyrer.)

1/2 portion bønnesalat med stegt eller dampet laks.

Tilføj: 1-3 spsk olivenolie og

1-2 tsk pinjekerner. Her kan også anvendes andre kerner, hakkede nødder eller måske smuldret fetaost, eller der kan i stedet komme 2 spsk olivenolie i bønnesalaten. Bønnerne vil suge olien og give en dejlig smag.

Tilbehør: Eventuelt groft brød med smør

Drikkevarer: Frugtjuice
Næringsindhold i hele måltidet for den småtspisende: 3660 kJ / (870 kcal)

GODE RÅD OM MAD OG APPETIT

Hvis appetitten og vægten er uændret og normal – spis efter anbefalinger for raske, f.eks. efter kostpyramiden.

■ Hvis appetitten er nedsat, og der er vægttab:

- Spis ofte, gerne hver 2.-3. time i døgnets vågne timer. F.eks. små måltider som græsk yoghurt med lidt fløde og frugt, is med frugt, kakao med is eller koldskål. Spis også gerne lidt natmad lige inden sengetid.
- Brug mere fedtstof end sædvanligt. F.eks. fløde i sovs, æg i fars, mere stegefedt til frikadeller, fløde eller smør i kartoffelmos eller kokosmælk i gryderetter og orientalske retter.
- Brug syrligt/søde ingredienser sammen med fedtet. Det tager lidt af den fede smag.

- Prøv at servere og spise kolde retter. Mange med nedsat appetit bryder sig ikke om stærke lugte. Kold mad dufter ofte mindre og er derfor ofte mere appetitvækkende.
- Drik rigeligt med mælk, sød saft, frugtjuice, smoothies og iste, der indeholder flere kalorier, til maden.
- Spis frugt og grønt, gerne kogt, som mos eller som grød.
- Spis varieret.

Du kan læse mere på:
www.meyersmadhus.dk
www.allingstrup.dk

-Når man er syg, er det vigtigt ikke at tabe i vægt. Immunforsvaret skal modstå behandlingen og kunne bekæmpe sygdom og infektion. Vægttab vil svække modstandskraften. Slanketure skal vente, til man har afsluttet sin behandling, siger Lene Allingstrup.

Michael Borre anbefaler, at mænd, hvor to eller flere i familien har prostatakræft, jævnligt lader sig undersøge for sygdommen.

FLERE MÆND FÅR PROSTATAKRÆFT

For blot 100 år siden var prostatakræft uhyre sjældent forekommende - ja nærmest en ukendt sygdom. I dag er sygdommen den næsthøypigste kræftform blandt danske mænd, og den rammer stadig flere

Af Jytte Dreier

Foto Niels Åge Skovbo

■ Prostatakræft er noget, man dør med og ikke noget, man dør af. Sådan har det lydt i mange år, men det er en skrøne. De seneste tal viser, at 2.445 mænd fik stillet diagnosen prostatakræft i 2003, og over 1.000 mænd dør hvert år af sygdommen. I de kommende år vil vi se endnu flere tilfælde, spår Michael Borre, der er dr.med., ph.d. og urinsvejskirurg på

Skejby Sygehus.

-Stigningen skyldes først og fremmest, at vi bliver ældre i Danmark. Men det er tankevækkende, at sygdommen stiger konstant i de vestlige lande, mens prostatakræft er en nærmest ukendt lidelse i andre verdensdele, siger Michael Borre.

Man kender ikke årsagerne til sygdommen, men ifølge Michael Borre bærer vores levevis formentlig en stor del af skylden for den voldsomme stigning. Undersøgelser tyder på, at hvis man f.eks. spiser meget animalsk fedt, øger man risikoen for udvikling af prostatakræft, mens den asiatiske kost med højt indhold af soja og plantefibre synes at have en beskyttende virkning.

Screening

Det er som ved alle andre kræftsygdomme vigtigt, at diagnosen stilles tidligt. Bli- ver sygdommen opdaget på et tidligt stadium, kan man helbredes ved f.eks. operation, og det er derfor oplagt at diskutere

screening. Ved screening for prostatakræft leder man efter stoffet Prostata Specifikt Antigen (PSA), som bliver dannet i prostata og kan måles i blodet.

-Vi siger fortsat klart nej til screening, fordi den screeningsmetode, der findes i dag - måling af PSA - er for usikker og vil medføre, at vi derfor kommer til at overbehandle mange mænd. For faktum er, at selv om man f.eks. har prostatakræft, er det slet ikke sikkert, at sygdommen udvikler sig, siger Michael Borre.

Han peger på, at behandlingen af sygdommen kan have store bivirkninger. Ca. hver anden mand, der behandles med operation eller strålebehandling, mister evnen til at have seksuelt samvær, fordi behandlingen skader de nerver, der ligger omkring blærehalskirtlen.

Michael Borre anbefaler, at mænd, hvor to eller flere mænd i familien har prostatakræft, jævnligt får kontrolleret PSA-tallet fra 50 års alderen.

-Der findes heldigvis fortsat mange >

... FLERE MÆND FÅR PROSTATAKRÆFT

mænd, der ikke bekymrer sig om deres PSA-tal. Sådan skal det også være. Det er heller ikke et tal, man skal få tjekket hos lægen, hvis man blot skal have foretaget et almindeligt helbredstjek. Men PSA-tallet bør undersøges, hvis man f.eks. har vandladningsproblemer, siger han.

Nye behandlingstilbud

Prostatakræft rammer mænd fra omkring 50-års alderen.

-Den sidste fase af sygdommen er ofte præget af stor elendighed. Derfor er det vigtigt at finde ud af årsager til sygdommen og samtidig fortsat arbejde på at gøre behandlingen bedre og mere skånsom, fastslår Michael Borre.

Det arbejder forskere med støtte fra Kræftens Bekæmpelse på. Blandt andet forskes der p.t. i arvematerialet fra patienter med prostatakræft i håb om at kunne udvikle såvel brugbare redskaber til screening som en mere effektiv behandling.

-Tidligere fandtes der ikke effektiv kemoterapi i behandlingen af sygdommen. I dag kan man tilbyde stoffet docetaxel til de patienter, hvor sygdommen ikke længere er følsom overfor hormonbehandling. Behandlingen har primært en lindrende effekt og har endnu ikke med sikkerhed vist sig at være livsforlængende, vurderer Michael Borre.

Men der håb om, at fremtiden vil byde på betydelige gennembrud inden for behandlingen af sygdommen, mener overlæge Peter Iversen fra Rigshospitalet. Som eksempel nævner han antihormonet bicalutamide, der i kombination med strålebehandling kan øge overlevelsen med op til 35 pct. sammenlignet med strålebehandling alene. Det tyder også på, at bicalutamide alene kan øge overlevelsen i mindre grad hos patienter, som ikke modtager anden behandling.

Stigningen i tilfælde af prostatakræft skyldes først og fremmest, at vi bliver ældre, siger Michael Borre.

JOKEDE ALT FOR LÆNGE MED TISSE-TRANG

Virker bilen ikke, kommer den straks på værksked. Det kniber ofte, når det drejer sig om en selv. Jeg er et godt eksempel, siger Johnnie Pedersen.

Yngre mænd får også prostatakræft. Det troede Johnnie Pedersen ikke, så han slog symptomerne hen.

Af Jytte Dreier
Foto Tomas Bertelsen

■ Johnnie Pedersen elsker biler. Han ved helt nøjagtigt, hvad der findes af finesser, teknik og mekanik i alle Peugeot modeller. Han ved, hvordan en bil skal passes og plejes - både ind- og udvortes. Og han skal vide alt, for han har ansvaret for, at alle, der arbejder med Peugeot-biler i Danmark, ved lige så meget som ham selv.

Lige så grundig, som han er med bilerne, har han næsten altid været med sig selv.

-Jeg har altid været bevidst om at spise sund og god mad. Drikke masser af vand og få motion. Have gode interesser osv.,

men alligevel gik der lang tid, inden jeg søgte læge, siger Johnnie Pedersen, 48 år, Kirke Sonnerup.

Tisse hver anden time

-Det hele begyndte med, at jeg skulle tisse oftere og oftere. Men jeg slog det hen med, at det jo var vinter og koldt. I stedet grinede vi - familien og jeg - af det, fordi vores hund og jeg nærmest konkurrerede om at lette ben flest gange, når vi gik lange ture, siger Johnnie Pedersen

Til sidst besluttede han sig for at søge læge, for nu skulle han tisse hver anden time - også om natten.

PSA på 113

Johnnie Pedersen søgte læge. Blærehalskirtlen var hævet, og han fik at vide, at det kunne være alt fra betændelse til prostatakræft. Tanken om prostatakræft droppede han med det samme. Det var en sygdom, gamle mænd døde med. Og i øvrigt havde ingen i familien nogensinde haft sygdommen.

Johnnie fik taget en blodprøve, hvor

man måler PSA-tallet. Denne viste et tal på 113. Et normalt PSA-tal er fra 0 til 4.

Ingen operation

Yderligere undersøgelser viste, at der var tale om prostatakræft. Sygdommen havde desværre spredt sig, og man kunne ikke operere. I stedet fik han tilbudt medicinsk behandling. En behandling, som virkede effektivt indtil 18. januar.

-Mit PSA-tal er steget fra 9 til 88. Jeg føler mig ikke syg, men er nu fuldstændig klar over, at jeg formentligt kommer til at dø af sygdommen, selv om jeg får en anden medicinsk behandling nu. Men det skal først ske om mange år. Jeg sætter nemlig min lid til, at der hele tiden sker nyt på forskningsområdet og der dermed kommer ny medicin. Jeg hverken kan eller vil undvære min kone og to børn. Sådan er det bare, siger han.

Johnnie Pedersen håber, at han ved at stå frem og fortælle sin historie, kan få - både yngre og ældre mænd - til at søge læge hurtigst muligt, hvis de f.eks. har problemer med at tisse.

-Jeg gik længe og bagatelliserede symptomerne - gik nærmest og jokede med det. Jeg er et godt eksempel på, at det skal man ikke - af sted til læge og insister på at få lavet en screening for sygdommen, siger Johnnie Pedersen.

PROPA Prostatacancer Patientforeningen har udgivet folderen: "Pas på dig selv mand". Den siger bl.a.: Søg læge, hvis du:

- har vandladningsbesvær
- hyppig vandladningstrang
- tilbagevendende urinvejsinfektioner
- blod i urinen

Hos lægen får man taget en blodprøve, der måler PSA, som er et stof, der kun udskilles af prostata. Prøven kan afsløre, om der er grund til at få foretaget yderligere undersøgelser.

Status på prostatakræftbehandling i Danmark

Flere og flere yngre mænd får diagnosen prostatakræft. Sygdommen opdages ofte så tidligt, at mændene kan tilbydes operation (radikal prostatektomi) og evt. strålebehandling - og dermed bliver helbredt.

Hos patienter, hvor svulsten vokser igennem prostatakapslen, kan man, hvis sygdommen ellers ikke har spredt sig, tilbyde helbredende behandling med en kombination af strålebehandling og hormonbehandling. I de tilfælde, hvor der er tale om spredning af sygdommen til andre steder i kroppen, tilbydes forskellige former for hormonbehandling.

I dag tilbydes man kemoterapi til de kræftramte mænd, hvor sygdommen ikke længere er følsom overfor hormonbehandling.

Læs mere om prostatakræft og dens behandling www.cancer.dk

DEN DAG JEG FIK KRÆFT

Et lille ord med stor effekt. Den dag, diagnosen kræft stilles, er skelsættende for alle kræftpatienter. Men reaktionen er langt fra den samme. Hos nogle står dagen og ordene bøjet i neon - andre opfatter først alvoren, når det hele igen er overstået. Her fortæller tre mennesker om den dag, de fik konstateret kræft

Af Mai Brandi Ludvigsen

Vagn Jespersen (53) fik konstateret lungekræft i april 2003

■ Det startede med, at jeg var begyndt at hoste blod op. Jeg troede, at det var lungebetændelse, men efter at have fået taget et røntgenbillede, var jeg klar over, at den var helt gal. Jeg blev kaldt ind til lægen og fik at vide, at det er en meget alvorlig sygdom. Men ellers kan jeg næsten ikke huske, hvad der skete, og hvad der blev sagt – det er en tåge.

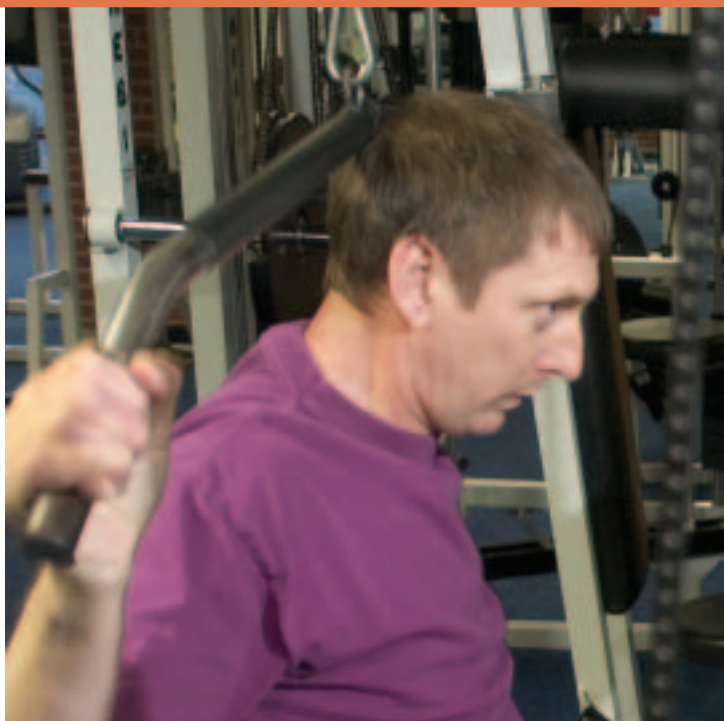
Hvad var din første tanke?

Det er en sygdom, og det kommer jeg over. Jeg har følt mig usårlig hele vejen igennem og har hele tiden troet på, at jeg kunne stå det igennem. Måske fordi jeg først senere blev klar over, hvor alvorligt det er at få lungekræft.

Hvad gjorde du, da du kom hjem?

Jeg kan knap nok huske, hvad jeg gjorde. Som jeg plejer, vil jeg tro. Jeg fornægtede det, og det gjorde jeg egentlig i lang tid. Så jeg har aldrig haft den der chokfølelse.

I dag er Vagn Jespersen erklæret rask.

Inge Meincke (58) fik konstateret kræft i underlivet i 2000

■ Mit forløb har været meget rodet, men der er en dag, der er skelsættende. Det er den dag, jeg blev ringet op på min arbejdsplads, og min læge siger, at det er meget vigtigt, at jeg kommer næste dag. Min scanning ser meget alvorlig ud, og jeg spørger, om vi snakker om kræft. Det gør vi. Der er et liv før og et liv efter en kræftdiagnose. Det er på en måde ligeså skelsættende som at få børn, livet bliver aldrig det samme igen.

Hvad var din første tanke?

Jeg kan ikke huske, hvad mine tanker var. Jeg kan mere huske følelsen. Det var som en chokbølge. Jeg blev helt tom og kold. Det er helt uacceptabelt at blive ringet op på sin arbejdsplads, hvor man ikke kan få lov at reagere. Jeg følte mig meget bange og alene, men der stod en forælder, som ventede på en samtale, og den gennemførte jeg, inden jeg gik hjem (Inge Meincke er leder af en vuggestue, red.).

Hvad gjorde du, da du kom hjem?

Jeg tænkte meget på mine børnebørn og på at skulle dø fra mine

Alice Skjold Braae (59) fik konstateret lungekræft i marts 2002

■ Jeg fik det at vide i to omgange. Efter at have klaget over smerter i skulderen i et helt år blev jeg endelig røntgengraferet den 20. februar 2002. Lægerne bad mig om at vente, så jeg kunne få en konvolut med til min egen læge. Da jeg fik konvolutten, åbnede jeg den, selv om sygeplejersken protesterede. Der stod en hel masse på latin, og til allersidst stod der "tumor suspekt infiltrat i venstre lunge fem til seks cm". Så skyndte jeg mig at lægge den fra mig og tænkte, 'det er ikke min konvolut'.

Det endelige svar kom den 12. marts. Det var lungekræft med spredning til to lymfeknuder.

Hvad var din første tanke?

Hvornår dør jeg. Jeg fik at vide, at jeg ikke kan blive helbredt, men at de kan holde sygdommen nede. Mine tanker var, at når det er lungekræft, så dør du.

Hvad gjorde du bagefter?

Min mand var med, og da vi kom ud, stod vi på parkeringspladsen og kiggede på hinanden. Så begyndte vi bare at græde. Der var ingen ord, der kunne bruges, vi holdt bare om hinanden.

Alice Skjold Braae kan ikke helbredes, men hun er færdig med behandlingen og føler sig rask.

kære. Jeg tænkte mig hurtigt frem til, at nu var det nok snart slut. Men da jeg ringede til mine børn, gjorde jeg meget ud af at bagatellisere det over for dem. Det var for at beskytte dem, men nok også for at beskytte mig selv.

Det, lægen havde fundet på scanningsbilledet, viste sig alligevel ikke at være kræft. Men symptomerne fortsatte, og et halvt år senere fik Inge Meincke konstateret kræft i æggestokkene. Kræften havde nået at brede sig, så Inge Meincke kan ikke helbredes, men sygdommen kan holdes nede.

EN LILLE PERLE

Her sælges frækt undertøj og vibratorer, men derudover har Props and Pearls intet tilfælles med en sexshop. Det er en ny butik og lounge for både raske og syge kvinder

Af Camille Aulkær Andersen
Foto Tomas Bertelsen

Loungen er indrettet med to helt forskellige prøverum - et blødt med sofa og draperinger - og et enkelt, nordisk (billedet). I begge rum er der rigeligt plads til både mand og evt. en af de ansatte i butikken, der kan hjælpe med at prøve og tilpasse.

■ Initiativtagerne til loungen, Rosemarie Wedell-Wedellsborg og Birgitte Baht, byder indenfor. I vinduet lyser rækkevis af perler op og vidner om, at dette er et kvindeunivers.

Smukt og brugbart

Loungen er lys og indbydende som en lingeributik med rækker af luksusundertøj, natkjoler og cremer. Men kigger man en ekstra gang, fanges blikket af de farvede plastikbokse, der udstiller hjælpemidler til inkontinente og brystproteser. Her er alt det, som kvinder, der har haft brystkræft eller som har problemer med inkontinens, har brug for. Både hjælpemidler - Props - og perler - Pearls.

-Butikken er indrettet, så den er imødekommende. For er der én ting, kvinderne er enige om, så er det, at de ikke vil syge-

liggøres. Men butikken skal være endnu bedre end en almindelig undertøjsforretning, og vi skal have produkter, der både er smukke og brugbare. Kvinderne, der kommer her, er i en sårbar situation. Derfor skal de tilbydes omsorg og ekspertise, siger Rosemarie Wedell-Wedellsborg.

Protesen som smykke

Undertøjet langs væggen er omhyggelig valgt. Noget er blødt uden syninger - det støtter og er alligevel smart. Noget andet er mindre funktionelt, men blonderne kan stadig skjule protesen. Cremerne er økologiske. Natkjolerne er specialdesignede og asymmetriske, så ingen syninger generer, og draperinger skjuler det manglende bryst. Med tiden skal loungen måske også føre tøj og proteser, der gør en dyd ud af det manglende bryst.

For nogle kvinder ønsker ikke en erstatning for brystet - de vil hellere bære protesen som et smykke.

I de farvede kasser ses et udvalg af vibratører i enkelt, diskret design til kvinder, der f.eks. skal genoptræne bækkenbunden.

-Som flere af dem siger; -Det har jo ikke noget med sex at gøre. Så her kan de i ro og tryghed vurdere, hvad de har brug for og få råd og vejledning. Og så skal det jo også være et sted, man lige får lyst til at droppe forbi, når man alligevel er ude at shoppe - ikke noget, man skal mande sig op til, siger Rosemarie Wedell-Wedellsborg.

Kvinder har brug for informationer

Men når andre butikker er lukkede, er der stadig aktivitet i loungen. Hver >

...EN LILLE PERLE

måned arrangeres debataftener, hvor forskellige emner bliver taget op. Det kan f.eks. være kræftpatienters rettigheder.

-Der er desværre stadig mange, der ikke er opmærksomme på deres muligheder, som f.eks. at de kan købe deres pro-

tese, hvor de vil. For tiden arbejder vi også på at gennemføre en anden af vores idéer - nemlig konferencer ude i byen, hvor kvinder og fagfolk kan mødes og debatter, siger Birgitte Baht.

Perlebæltet ligger side om side med proteser i loungen, der ikke kun er for kræftpatienter.

Både raske og syge kvinder kan falde i staver over udvalget af undertøj i Props and Pearls.

Som kræftpatient har man ret til at få paryk og proteser betalt. Man kan selv vælge, hvor man vil købe sine hjælpemidler.

Læs mere om dine rettigheder på www.cancer.dk

- Props & Pearls, Østerbrogade 56D, 2100 København Ø, tlf: 35 25 14 40, www.propsandpearls.com, info@propsandpearls.com

- "Lyst, kropsoptagelse, livskvalitet og seksualitet" Et foredrag for kvinder behandlet for brystkræft ved læge og sexolog Marianne Bruhn, også tilknyttet Kræftens Bekæmpelsescenter Dallund.

Mandag den 20. marts kl. 19.00.
Tilmelding: 3525 1440 eller info@propsandpearls.com

Praktisk pynt

Luna Hvid og Tine Fulgsang designer og sælger tørklæder specielt til kvinder, der har tabt håret efter kemoterapi. Tine Fulgsang designede i oktober et tørklæde i samarbejde med designer Susanne Rützou. Tørklædet sælges frem til april 2006 til fordel for Kræftens Bekæmpelses arbejde med brystkræft.

- Læs mere på www.christinesite.dk, eller ring 70 27 00 78 / 86 20 99 81.

Butik i Paris

I den parisiske butik L'embellie findes der både smykker, parykker, tørklæder, bøger og make-up.

- L'embellie, 29, boulevard Henri IV, 75004 Paris, www.embellieboutique.com

cancer.dk

Nyt på www.cancer.dk

Test din kondi

■ Fysisk aktivitet kan bl.a. nedsætte risikoen for visse typer kræft. På Kræftens Bekæmpelses hjemmeside er der hjælp og inspiration at hente, hvis du gerne vil i gang med at dyrke motion. En ny funktion gør det desuden muligt at teste din kondition og få forslag til, hvilken motionsform der passer bedst til dig.

Læs mere på:

www.cancer.dk/motion

Lotteri.dk

Lotteriet har nu fået sin egen hjemmeside, så det er blevet nemmere at få et overblik over spillet. Spiller du med, har du chancen for at vinde store præmier samtidig med, at du støtter kræftsagen. I hvert lotteri er der en hovedgevinst på 1 million kroner og mange andre spændende gevinster.

Spil med på: www.lotteri.dk

Musikterapi

Musikterapi kan berolige og lindre symptomer som f.eks. angst, stress eller smerter. Man kan bl.a. bruge musikterapi, hvis man skal opereres eller indlægges på sygehuset. På hjemmesiden kan du læse om musikterapi og andre alternative behandlingsformer.

Læs mere på:

www.cancer.dk/musikterapi

Kræftlinien

Tlf. 8030 1030

Åbningstider:

Mandag-fredag kl. 9-21

Lørdag og søndag

kl. 12-17

Lukket på helligdage

København og Frederiksberg

Strandboulevard 55

2100 København Ø

Tlf. 3525 7700

e-mail koebenhavn@cancer.dk

Frederiksberg

Magnoliavej 9

2000 Frederiksberg

Åben onsdage i ulige uger

kl. 16-18

Københavns Amt

Nørsgaardsvej 10

2800 Lyngby

Tlf. 4593 5151

e-mail lyngby@cancer.dk

Frederiksborg Amt

Møllestræde 6 - Baghuset

3400 Hillerød

Tlf. 4822 0282

e-mail hillerod@cancer.dk

Roskilde Amt

Jernbanegade 16

4000 Roskilde

Tlf. 4630 4660

e-mail roskilde@cancer.dk

Åben mandag til torsdag

kl. 9-15 • fredag efter aftale

Køge

Torvet 11,1.

4600 Køge

Tlf. 5663 8229

Åben hver torsdag kl. 16-19

Vestsjællands Amt

Haselvænget 5

4300 Holbæk

Tlf. 5944 1222

e-mail holbaek@cancer.dk

Mandag, onsdag, torsdag

kl. 9-15

Tirsdag kl. 9-20 • Fredag lukket

Storstrøms Amt

Dania 5, 1.

4700 Næstved

Tlf. 5574 0400

e-mail naestved@cancer.dk

Maribo

Maribo Sygehus

Sdr. Boulevard 84

4930 Maribo

Tlf. 5478 3030

Åben torsdage i ulige uger

kl. 15-18

Bornholms Regionskommune

Medicinsk sekretariat

Bornholms Centralsygehus

3700 Rønne

Tlf. 5690 9198

Fyns Amt

Vesterbro 46

5000 Odense C

Tlf. 6611 3200

e-mail odense@cancer.dk

Nordjyllands Amt

Vesterå 5

9000 Aalborg

Tlf. 9810 9211

e-mail aalborg@cancer.dk

Viborg Amt

Rådgivningscentret

Banegårdspladsen 2. 1.

8800 Viborg

Tlf. 8660 1918

e-mail rdg.vib@vibamt.dk

Mandag-onsdag kl. 10-16

Torsdag kl. 10-18

Fredag 10-14 efter aftale

Thisted

Thisted Sygehus

Højtoftevej 2

7700 Thisted

Tlf. 9617 6361

Tlf. træffetid onsdage

kl. 9-11

Århus Amt

Nørrebrogade 44

Bygn. 12, 1. sal

8000 Århus C

Tlf. 8619 8811

e-mail aarhus@cancer.dk

Vejle Amt

Blegbanken 3

7100 Vejle

Tlf. 7640 8590

e-mail vejle@cancer.dk

Mandag, onsdag, torsdag

kl. 10-16

Tirsdag kl. 10-20 • Fredag lukket

Ribe Amt

Jyllandsgade 30

6700 Esbjerg

Tlf. 7611 4040

e-mail esbjerg@cancer.dk

Mandag-torsdag 9-15

Fredag efter aftale

Sønderjyllands Amt

Nørreport 4, 1.

6200 Aabenraa

Tlf. 7462 5150

e-mail aabenraa@cancer.dk

Ringkøbing Amt

Codanhus - Fredensgade 10

7400 Herning

Tlf. 9626 3160

e-mail herning@cancer.dk

Mandag-torsdag 9-15

Fredag efter aftale

Holstebro

Kulturhuset

Nygade 22

Danmarksgade 13 A, 1.

7500 Holstebro

Tlf. 9626 3160

Åben hver torsdag kl. 9-15

efter aftale

Hvor intet andet er nævnt, er åbningstiden mandag til torsdag kl. 9-16, fredag kl. 9-14

RehabiliteringsCenter Dallund

Dallundvej 63

5471 Søndersø

Tlf. 6489 1134

e-mail dallund@dallund.dk

www.dallund.dk

www.cancer.dk/raadgivning

Kræftens Bekæmpelse

Strandboulevard 49
2100 København Ø
tlf. 3525 7500

Giro: 302-6922

Tryk: Datagraf
Oplag 115.000
ISSN: 1602-9127

I redaktionen

Kurt Damsgaard,
kommunikationschef DJ
(ansvarshavende)
tlf. 3525 7205,
kt@ cancer.dk
Mai Brandt Ludvigsen
tlf. 3525 7208,
mhs@cancer.dk

Billedredaktør
Tomas Bertelsen

Kalenderredaktør

Lena Møller
tlf. 3525 7483, lm@cancer.dk

Produktion

Lisbeth Faarkrog Eg

Grafisk tilrettelæggelse

Esben Bregninge Design
www.ebdesign.dk

tætpåkræft sendes til Kræftens Bekæmpelses medlemmer fire gange om året

c@ncernyt

Gratis abonnement på Kræftens Bekæmpelses elektroniske nyhedsbrev på www.cancer.dk/cancernyt

Takket være et forsøg med lokal kemoterapi er Sven-Erik Sørensen blevet fri for kræft.

LIV NUMMER TO

Sven-Erik Sørensen har som den første deltaget i et forsøg med lokal kemoterapi. I dag er han erklæret sygdomsfri

Af Mea Elmtoft-Riedel
Foto Tomas Bertelsen

■ Sven-Erik Sørensen, 49 år, fik for halvandet år siden konstateret kræft i tyktarmen med spredning til leveren. Fremtiden tegnede dystert. I dag, efter godt et års behandling, er han helt fri for kræft, takket være et forsøg med en ny form for kræftbehandling.

Lægerne holdt op med at tælle

-Første gang, lægerne skannede min lever, stoppede de med at tælle, da de

havde fundet de første 10 metastaser. Jeg selv var nærmest i chok. Den behandling, de kunne tilbyde mig, kunne i bedste fald forlænge mit liv med nogle år, siger Sven-Erik Sørensen.

Det var ikke muligt at operere Sven-Erik, for der var simpelthen for mange kræftceller i leveren. I stedet fik han tilbudt et forsøg på Herlev Sygehus med lokal kemoterapi.

Lokal kemoterapi vil sige, at behandlingen målrettes mod det område, der er ramt af kræft. Kemostofferne bliver altså sprøjtet direkte ind i leveren frem for at blive spredt til hele kroppen som ved traditionel kemoterapi.

Kræftfri

Sven-Erik Sørensen måtte igennem seks omgange med lokal kemoterapi, og derefter kunne de sidste metastaser fjernes

ved to operationer. I november 2005 kunne lægerne fortælle, at han var kræftfri.

-Det er utroligt at tænke på, at jeg for et år siden var så godt som dødsdømt. Man kan næsten sige, at jeg har fået et liv nummer to, og det er da helt fantastisk, siger Sven-Erik Sørensen, som i dag er vendt tilbage til et normalt liv og er begyndt at arbejde igen.

-Vi glæder os over, at resultaterne tilsyneladende er yderst lovende, men vi må vente med at hejse flaget, indtil den endelige forskning er afsluttet, siger adm. direktør Arne Rolighed, Kræftens Bekæmpelse.

Det forsøg, som finder sted på Herlev Sygehus, omfatter kun patienter med tyk- og endetarmskræft med spredning til leveren, og hvor anden kræftbehandling er opgivet. Kræftens Bekæmpelse har støttet forsøget med 2,6 millioner kroner.